

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In Qua Tractatur De Contractu Et Sacramento Matrimonii

Bosco, Jean a

Lovanii, 1678

Concl. V. Votum Religionis, ejusque ingressus, tribuunt alteri parti jus resiliendi à sponsalibus, minimè illa dissolvunt ex parte utriusque.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73432)

juramento talis debet conditio subintelligi, si videlicet illa contra regulam desponsationis non veniat. Sed cur hoc, nisi quia eadem conditio subintelligitur in ipso contractu sponsalium? Ergo omnes conditiones, quæ subintelliguntur in contractu sponsalium, etiam subintelliguntur in juramento, quo contractus sponsalium firmatur; ac proinde eo ipso quod contractus sponsalium corrumpitur, defectu alicujus conditionis subintellectæ, etiam corrumpitur juramentum, absque ulla relaxatione aut dispensatione Superioris.

127. *Occurritur objectioni. C. 8. de Jur. tejur.* Quod ergo dicitur cap. Si verò, eod. tit. Non est tutum, quemlibet contra juramentum suum venire, intelligendum venit de juramento, cui non deficit conditio aliqua expressa, vel tacite subintellecta. Casus quippe illius juris erat: *Aliquis per metum gravissimum compulsus fuit renuntiare beneficium suum, juramento interposito, ac eodem ulterius non repetendo, & sic ille compulsor retinuit sibi beneficium illud: queritur, quis illorum debeat beneficium illud habere, an neuter?* Ita Gloss. ibi. Quis autem non videt, in illo juramento nullam fuisse subintellectam conditionem, cujus defectu non obligaret absque dispensatione seu beneficio absolutionis? Ergo ab hoc juramento non valet argumentum ad juramentum in nostro casu.

His ita constitutis de causis in generali, quæ tribuunt jus dissolvendi sponsalia, superest in speciali examinare, quæ & quales illæ causæ sint. Ac primò quidem occurrit votum Religionis, ejusque ingressus, de quibus erit

CONCLUSIO V.

Votum Religionis, ejusque ingressus, tribuunt alteri parti jus resiliendi à sponsalibus, minime illa dissolvunt ex parte utriusque.

128. *Votum Religionis liberat alteram partem ab obligatione sponsalium.*

Quod attinet ad votum Religionis, cum obliget ad ponendum impedimentum, dirimens contractum Matrimonii (intelligo quippe per votum Religionis, votum professionis in Religione approbata) liquet profectò, voventem sufficienter renuntiare juri suo, quod habebat ad contrahendum Matrimonium; quid ni ergo alia pars possit illam renuntiationem acceptare, ac ita dissolvere sponsalia, aliaque contrahere? Siquidem sponsalia mutuo consensu dissolvuntur, ut patet ex Conclus. 1.

Occurritur objectioni.

Nec obstat; quòd possit liberari à voto per solum ingressum, vel etiam per solam petitionem admissionis, si absque suâ culpâ non admitratur; non obstat, inquam; nam quantum est in se, reddidit se inhabilem ad con-

tractum Matrimonii, quòd sufficit, ut censeatur renuntiasse juri suo. Atque hæc est communis sententia, quæ non indiget ulteriori probatione.

Solum nota; si ante liberationem à voto, alia pars non acceptaverit renuntiationem voventis, post liberationem haud posse resiliere titulo renuntiationis; quia jam cessat renuntiatio, cum rursus factus sit habilis ad licite contrahendum Matrimonium; jam autem, ut sponsalia mutuo consensu dissolvantur, oportet, quòd ab utraque parte accedat acceptatio mutui consensu; arg. cap. 1. de Reg. Juris: *Omnia res per quascumque causas nascitur, per easdem dissolvitur.*

Et verò eadem est ratio ingressus Religionis. Vix enim potest esse dubium, quin per eum solvantur sponsalia ex parte remanentis in sæculo, ita ut si velit, possit statim alia sponsalia inire, & aliud contrahere Matrimonium. Primò; quia ingrediens factis significat animum renuntiandi sponsalibus; nullus quippe ingreditur Religionem, quin habeat animum profutendi, saltem si illi Religio conveniat. Deinde; est sine tali animo ingrederetur, jam facta videtur notabilis mutatio personæ; magno siquidem dedecori, tribui solet mulieri, si nubat ei, qui monachus fuit; & e conversò viro, si nubat ei, quæ monialis fuit.

Addunt Aliqui argumentum à simili: sicut se habent sponsalia ad Matrimonium, ita ingressus Religionis habet se ad professionem in Religione; sed per professionem solvitur Matrimonium ratum; ergo per ingressum sponsalia. Sed hæc similitudo non est perfecta, ut patebit ex dicendis pro 2. parte Conclus. Interim valeat quantum valere potest; & advertat ille, qui remansit in sæculo, magis hæc vera esse, quando ingressus factus fuit fraudulenter, animo egrediendi, & contrahendi alia sponsalia; quia tunc liquidissimè constat, ipsum renuntiasse juri suo.

Advertat 2. ut ante egressum accipret renuntiationem factam; alioquin, ut statim dictum fuit in priori casu, post egressum non posset resiliere titulo renuntiationis, nisi egrediens permaneret in eadem voluntate, & alio signo externo eam significaret. Posset tamen alio titulo resiliere, qui non habet locum in priori casu, scilicet titulo notabilis mutationis, ut patet ex dictis.

Hinc si uterque ex mutuo consensu, tentaturi perseverantiam, intrent Religionem, non censentur sponsalia dissoluta, nec ex una, nec ex altera parte; quia in mutationem illam notabilem consenserunt; immo tunc respectu eorum non est notabilis mutatio, ut patet; quia in utroque est æqualis. Deinde; non censentur renuntiasse juri suo, nisi sub conditione perseverantiae, in quam conditionem uter-

uterque consensit; ergo ex nullo capite censeri possunt sponsalia tali casu dissoluta, vel etiam alteruter habere jus resiliendi. Secus foret, si uterque non consensisset; sicuti si uterque inficeretur lepra, esset mutatio notabilis, quæ utrumque absolveret ab obligatione.

131. Igitur prima pars Conclus. satis certa. Nunquid etiam secunda? Ejus oppositum docet Sanchez disp. 42. n. 5. existimans omnino ex parte utriusque dissolvi sponsalia, quando sponsus bonâ fide ingreditur Religionem, ut communiter fit; secus si dolose, & animo statim exeundi; fraus enim nemini patrocinari debet cap. Ex tenore, 16. de Rescriptis, ibi: *Nos igitur attendentes fraudem Presbyteri memorati, duas commissiones super eodem negotio impetrantis, quarum altera non faciebat mentionem de reliqua (quia fraus & dolus alicui patrocinari non debent) decernimus, ut ipse commodo careat utriusque.* Quare, sicut manens in sæculo potest liberè aliud inire Matrimonium, ita similiter novitius ille, si habitum deserat. Ita Sanchez cum Aliis, quos citat n. 2. & sequitur Dicastillo, & Alii ab ipso citati disp. 1. n. 436.

132. Probat Sanchez supra n. 5. quia quàmvis expressum non inveniatur, ut novitatus omnino dissolvat sponsalia, sicut de Professione respectu Matrimonii rati; at ex quadam proportionem & similitudine duci potest argumentum, ut sicut per Professionem, per quam consummatè aliquis Religiosus efficitur, dissolvitur omnino Matrimonium ratum sponsalia consummans; ita per novitatum, qui initium quoddam est Professionis, & per quam novitius initiativè (ut ita dicam) fit Religiosus, dirimantur omnino sponsalia, quæ Matrimonii initium sunt.

Confirmatur; quia hæc dissolutio non solum provenit ratione notabilis mutationis, nec ratione renuntiationis sponsalium, sed favore statûs; sicut favore statûs Professionis dirimitur omnino Matrimonium ratum, non autem ratione repugnantia, aut notabilis mutationis; aliàs dicendum esset, Matrimonium consummatum similiter dissolvi per Professionem, quod hæreticum est.

133. Confirmatur ampliùs; quia licet ingrediens Religionem protestaretur, se nolle sponsalibus renuntiare usque ad Professionem; & licet uterque simul ingrederetur, in quo casu cessaret notabilis mutatio, cum in utroque æqualis sit, adhuc dissolverentur sponsalia; ergo favore statûs provenit dissolutio.

Tandem; quia votum Religionis dirimitur per ingressum bonâ fide animo permanendi, ita ut si vovens egrediatur, experiens eum statum sibi non convenire, liber maneat; ergo talis ingressus fat est, ad dirimendum om-

nino sponsalia; major enim est obligatio voti Religionis, quàm sponsalium, cum ea dirimat secundùm Omnes. Hactenus Sanchez pro sua opinione, quæ probabilis est.

Contrariam tamen judico probabilior, quam docent Petrus de Ledesma, & Alii apud Sanchez supra n. 4. quibus adde Pontium lib. 12. c. 10. Averfa q. 8. de Spons. sect. 12. §. *Dicendum tamen.* Herincx part. 4. tract. 5. disp. 1. de Spons. n. 37. Coninck disp. 23. n. 22. Rebellus lib. 4. de Spons. q. 8. sect. 6. Hurtado disp. 2. diff. 6. Martinus Perez disp. 9. sect. 3. n. 5. & 6. qui existimant omnino non dissolvi sponsalia ex parte utriusque, tamen si sponsus bonâ fide ingreditur Religionem; sed hunc manere adhuc obligatum, ut si fortè egrediatur & sponsa eum acceptet, teneatur adhuc eum illa contrahere.

Probat hæc doctrina; quia ad negandum talem effectum ingressui Religionis, sufficit, quod non appareat aliqua urgens causa, eum concedendi; nemo enim debet privari jure semel acquisito per contractum onerosum, nisi per aliud expressum jus naturale aut positivum; ipse enim possidet, adedque in dubio melior est ipsius conditio; cum ergo saltem dubium sit, an per ingressum Religionis alia pars spoliatur jure suo, quod ante ingressum possidebat, pro parte remanente videtur judicandum; nisi fortè excessus probabilitatis oppositæ sententiæ tantus esset (quod non puto) ut vinceret possessionem.

Et quidem nullum esse expressum jus positivum, quod novitiatui tribuat vim omnimodæ dissolutionis sponsalium, fatetur Sanchez supra in probatione suæ sententiæ. Sed neque jus naturale satis clarè dicitur efficaciam illius argumenti, ducti ex quadam proportionem & similitudine, de qua ibi Sanchez. Si quidem Professio dissolvit Matrimonium ratum non ex natura rei, sed ex positivo Dei privilegio, aut certè ex constitutione Ecclesiæ, ut suo loco videbimus; non constat autem, Deum concessisse ingressui Religionis privilegium dissolvendi sponsalia utrumque; de mente quoque Ecclesiæ nihil certi habetur.

Sed neque ratio seu æquitas naturalis dicitur, debuisse concedi ejusmodi privilegium; quippe licet non concedatur, adhuc ingressus liber est & licitus, adedque minimè impeditur transitus ad statum perfectiorem; ut impeditur, si Professio non haberet illud privilegium Matrimonio jam contracto. Itaque privilegium illud concessum est perfectioni statûs. Non autem postulat hic status, ut idem concedatur anno probationis comparatione sponsalium. Quia si ingrediens perfecteretur in Religione, ipsâ Professione cessant sponsalia, sicut cessaret Matrimonium: si vero non perseveret, nulla ratio exigit, ut qui

134. *Opposita sententia est probabilior.* Ledesma. Pontius. Averfa. Herincx. Coninck. Rebellus. Hurtado. Perez.

Probatio;

135. *Resp. ad probationem Sanchezii.*

136. *Resp. ad probationem Sanchezii.*

131. *Ans prædicta*
132. *Probatio ex*
133. *Confirmatio*
134. *Probatio*
135. *Confirmatio*
136. *Probatio*

retrocedit gaudeat favore Religionis; sed æquum est, ut cum antiquis obligationibus ad sæculum redeat. Ex quo patet responso ad probationem Sanchii supra.

136.
Resp. ad 1.
confirmatio-
nem, ex Pon-
tio.

Ad 1. confirmationem respondet Pontius supra. n. 6. nullam esse ejus vim, neque satis percipi, in quo consistat. Dico ergo (inquit ille) dissolvi tantum sponsalia ex parte manentis in sæculo, ratione notabilis mutationis, non ratione renuntiationis sæculi. Ex hoc autem non sequitur, ratum Matrimonium dissolvi ratione mutationis, sed divino privilegio in favorem statûs, quod non est concessum ingressui, comparatione sponsalium. Ex eo autem, quod ratione mutationis tantum dissolvantur sponsalia, non video quomodo inferatur, aliâ etiam Matrimonium consummatum dissolvi per Professionem. Nam Matrimonium insolubile vinculum est, contractus verò sponsalium non sic, & solo privilegio divino concedi potest dissolutio Matrimonii, quod concessum fuit comparatione rati, non verò comparatione consummati. Hæc ille. Breviter: gratis asserit Sanchez, ingressum dissolvere sponsalia favore statûs. Hoc ergo probandum foret, non supponendum.

137.
Resp. ad 2.
confirmatio-
nem,

Hinc ad 2. confirmationem dico; parum referre, quod ingrediens protestetur, vel non protestetur; quia ipsius protestatio non tollit notabilem mutationem, propter quam remanens in sæculo potest dissolvere sponsalia; & sic semper manet ei salvum suum jus, nisi in protestationem illam consenserit; & tunc, ut patet ex dictis, nec ingrediens, nec remanens foret liber ab obligatione sponsalium, si egrediatur, qui fuerat ingressus. Gratis ergo dicit Sanchez (utpote sine aliqua probatione) semper manere dissoluta sponsalia si protestetur, si non. Sin autem uterque ingrediatur absque mutuo consensu, patet utrumque dissolvi sponsalia propter notabilem mutationem, in quam non consenserunt; sicut quando uterque inficitur leprâ; si verò id fiat ex mutuo consensu, dico; sponsalia ex neutra parte esse dissoluta, sed, ut supra adhuc dixi, utrumque manere obligatum, casu quo non sequatur Professio.

138.
Resp. ad 3.
ex Pontio.

Ad ultimum argumentum Sanchii, Respondet Pontius supra n. 8. id nullum esse, & simile de voto non esse ad rem. Quod enim, inquit, votum cesset per ingressum bonâ fide, & animo experiendi, non est ex eo, quod major vel minor sit obligatio sponsalium, quam voti; sed quia eo tantum ingressu in Religionem, & experientiâ illius, impletur votum: non enim pendet ex sola ipsius voluntate profiteri, neque intendit se obligare ad illud, quod moraliter & convenienter non potest adimplere. Itaque ingressu ipso cessare dicitur obligatio voti, sicut votum dandi hodie

eleemofynam, cessat ipsâ donatione eleemofynæ, quia per illam impletur. At ingressus in Religionem non est impletio sponsalium, neque mutatio in melius, donec profiteatur, qui ingressus fuit, quâ Professione extinguitur etiam quoad profitemtem obligatio sponsalium. Itaque propter argumenta Sanchii non est recedendum ab hac doctrina probabilissima, ut vocatur apud Sanchez supra num. 4.

Quod autem Aliqui dicunt; in omni contractu sponsalicio subintelligi hanc conditionem: *Nisi melior status eligatur*, etsi verum esset, nihil probat; quia per ingressum non eligitur melior status, sed dumtaxat per Professionem; nam status est firmus & stabilis quidam modus vivendi, qualis non est novitiatus, ut clarum est. Deinde; gratis asseritur hujusmodi conditio; neque enim ex natura contractûs necessariò debet subintelligi, nam posset se aliquis obligare ad contrahendum Matrimonium, casu quo egrediatur, & nihilominus foret verus contractus sponsalium; neque ex jure aliquo positivo, quia illud non assertur ab Auctoribus, præter cap. *Ex publico*, de Convent. Conjugatorum, quod non loquitur expressè de sponsalibus, sed tantum de Matrimonio rato, quod solvitur per Professionem. Indè autem non licet argumentari ad novitiatum, & sponsalia, ut patet ex antedictis. Quibus adde; non eodem modo se habere novitiatum respectu Professionis, sicut sponsalia respectu Matrimonii; nam in sponsalibus respectu Matrimonii reperitur obligatio; in novitiatu verò non reperitur obligatio respectu Professionis emitendæ.

Sed nunquid ex intentione contrahentium semper subintelligitur ista conditio? Respondet; contrahentes censentur habere intentionem conformem juri positivo & naturali, nisi aliud expressè declarent. Si ergo aliqui expressè apponerent illam conditionem, cum neque ex jure positivo, neque ex natura rei repugnet illi contractui, indubiè sic, & non aliter obligaret; quia actus agentium non operantur ultra eorum intentionem in his, in quibus ab hac intentione dependent.

Hinc Dicastillo supra n. 440. aliâ ratione probat suam sententiam; quia, inquit, eo ipso quod illi duo contrahentes contrahunt sponsalia, censetur unusquisque se obligare sub conditione, quod alter se obliget. Cum ergo altero ingrediente Religionem, qui manet in sæculo liber maneat absolutè, & independentè à Professione alterius, & sine ulla culpa illius; videtur indè resultare, quod etiam ille alius liber maneat, ne sponsalia claudicent, maneatque obligatio sponsalitia ex parte unius, & non ex parte alterius; & sicut ex parte manentis in sæculo, propter notabilem rerum mutationem, cessat obligatio; ita

